

Árpádkori sírok Várfalván.*

Az alábbiakban három árpádkori sírt óhajtók röviden ismertetni. A véletlen vezetett nyomukba. Gábor bátyám várfalvi udvarházának kertjében végzett parkirozási munkálatokkal járó gödör-ásások rendjén bukkantak rájuk a munkások. A dolog nem lepett meg, mert a családi hagyomány még élénken őrzi annak az emlékét, hogy a régmúlt időkben földmunkák alkalmával kerültek már elő sírok ebben a kertben.

A munkások természetesen nagy sebbel-lobbal mindjárt neki akartak esni az első sírnak. Tekintettel azonban arra, hogy esetleg a hazai tudományra fontos dolgokat rejthet ez a kert, magunk fogtunk hozzá a sírok kibontásához. Időközben ugyanis még kettő került elő. A kibontás rendjén ügyeltünk arra, hogy minden a maga helyén maradjon. Mivel azonban a második sírban egy nyakperecre bukkantunk, mely könnyen áldozatul eshetett volna a parasztok kíváncsiságának, ezt levettük, előbb azonban pontosan megjegyeztük, hogy hol, hogyan feküdt.¹

A mit a három síron megfigyelniünk sikerült, azt a következőkben adjuk.

I. sír. Mélysége 40 czm. Csontváza K—Ny irányban, ágyékra tett kezekkel, hanyatt feküdt benne. Hossza 164 czm. volt. Mellékletet nem adott.

II. sír. Mélysége 45 czm. Hossza 152 czm. Tájolása K—Ny. Ágyékra tett kezekkel, hanyatt feküdt.² Mellékletei: a bal füle alatt három olyan ezüst hajkarika, mint a milyent szemléltet magyarázó képünk 1. sz. rajza. Ugyaninnen került elő egy *I. Endre*-féle ezüstdenárius. (V. ö. C. N. H. 11.³) A nyakán volt a legértékesebb melléklet, egy fonott bronz nyakperecz, melyet magyarázó képünk 4. sz. ábrája szemléltet. Négyes fonású, helyesebben két, középtűt meghajlított, kb. két mm. vastag bronzsodronyból olyan formán sodort, hogy az egyik vége hurkot, a másik pedig

* A címlapon levő térképen 7. sz.

¹ A három sír helyzetképét nem adjuk itten külön, hanem utalunk az E. N. M. Érem- és Régiségtára kikiindítottjától fölvett térképre.

² Megemlítem még, hogy a csontváz ágyékától balra egy magára álló, törött koponya volt. Valószínűleg faültetéssel járó bolygatás eredménye.

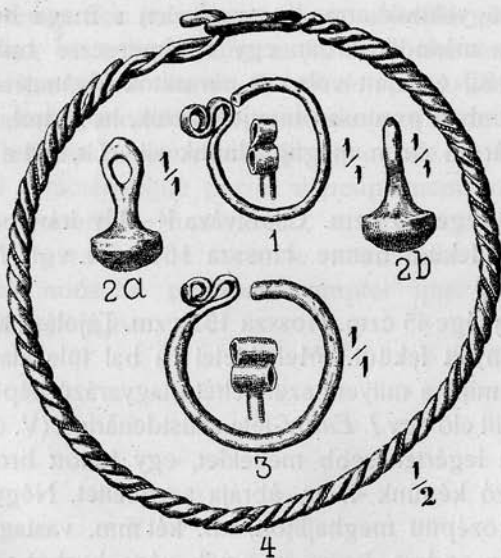
³ Dr. Réthy László: Corpus Nummorum Hungariae.

az összenyomott s meghajlított hurokból kapcsot képez. Különösen kiemeljük, hogy erre a nyakperezre még egy hajszálfinomságú, valószínűleg ezüstműből való s kettősen sodort sodrony úgy van ráhúzva, hogy a fonott nyakperez mindenik negyedik menetén halad végig. Helyenkint lehullott, de még maradt a nyakperezzen annyi, hogy szerkezetéről, elhelyezéséről fogalmat alkothatunk magunknak.

III. sír. Mélysége 40 czm. Hossza 125 czm. Csontváza K—Ny irányban hanyatt pihent. Kezei az ágyékán voltak. Mellékletei: jobb és bal füle táján egy-egy olyan ezüst hajkarika, mint a melyent magyarázó képünk 3. sz. ábrája mutat. A nyak táján leltük azt a bronzgombot, melyet az említett kép 2. és 2a. sz. ábráján látunk.

E három sír kibontása után, nehogy a további kutatások rendjén tudományos értékeket tegyünk tönkre, az esetet bejelentettük az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem és Régiségtárának, melynek megbízásából dr. Roska Márton adjunktus úr szállott ki a további ásatások foganatosítására.

Br. Jósika Aladár.

Leletek a várfalvi II., III. sz. sírból.
Trouvailles de la sép. no II. III.